nordmenn de var under okkupasjonen, og samtlige har ført en rekke vitner som kunne bekrefte det. I det hele ble det mange «hyggelige» vitnesbyrd å høre, til tross for at dette forhold ikke var bestridt av forsvaret.

Noe påfallende var imidlertid sorenskriver Harbecks påstand om at Administrasjonsrådet ikke hadde hatt noe å gjøre med igangsettelsen av driften ved Marinestasjonen i Horten og Kongsberg Våpenfabrikk. Protokollasjonen i Administrasjonsrådets protokoll angående Horten, måtte forståes slik, at det var arbeiderne som ønsket å sette igang bedriften . for tyskerne, og at Administrasjonsrådet ikke kunne gjøre noe annet enn å følge arbeidernes ønsker på dette område. .. .. ..En festet seg særlig ved, at det retten ikke kom noe inn på igangsettingen av driften ved Kongsberg Våpenfabrikk (kanonfabrikasjon). Kanskje dette skyldes Bakke Wiiks innsats, nemlig oppsigelsen av den direktør som nektet å lage kanoner for tyskerne og innsettingen av en ny direktør som var villig nok. Men dette er så godt kjent fra tidligere at det var kanskje unødig å legge det fram i retten. .. ..Fylkesmann Platou fremhevet

Riksadvokatens —

— Fortsettes fra side 1 —

hovedstraffer, akksesoriske og komplementærstraffer, særlig forvisninger, og likeledes opphevelse av alle rettighetstap som er knyttet til straffene.

Den videre behandling av lovforslaget ble utsatt til 4. desember.

Den 24. novbr. 1950 meddeler Ass. Press over Frankfurt:

«Fjorten tyskere, dømt for krigsforbrytelser, ble idag satt på frifot av den amerikanske øverstkommanderende i Europa, general Thomas T. Handy. Ni av de frigitte hadde fått livsvarig fengsel og de andre hadde fått fra 12 til 20 års fengsel. Alle de dømte var blitt dømt av amerikansk militærdomstol for grusomheter mot fanger i de nazistiske konsentrasjonsleirer i Dachau og Mauthousen.»

I Norge sitter ennå idag — mer enn fem og et halvt år etter «frigjøringen» — ca. 240 «landssvikfanger» — de fleste av dem på rent politisk grunnlag.

Bør ikke snart det norske Storting kaste et blikk ut av vinduet på det store utland?

H. G.

Forsvareren sa, at han tok ansvaret for at skrivelsen ikke var blitt sendt.

Videre har Bergsvik påstått at Tou led under mishandling mens han satt i fengslet. Og her ble opprullet et ganske drastisk bilde.

På den ene side opptrådte medfange, unge menn og eldre, ingeniører, en overlærer m. fl. som avla ed på, at Tou hadde fått et knivstikk i låret og som blødde tvers gjennom klærne, at han hadde merker etter nålestikk eller sylestikk på overkroppen, at en hadde trådt på hans tær så de verket og «loktet vondt». At han hadde kjevebetendelse uten å få hjelp. At dr. Irgens ikke hadde gitt ham noen hjelp, og hadde sagt, at han jo allikevel skulle skytes o. s. v.

På den annen side erklærte fengselsvaktmesteren, at han aldri hverken hadde sett eller hørt noe som helst om alt dette. Til tross for at han hadde vært på sitt kontor i fengslet hver dag fra 9. mai 1945 og så lenge Holger Tou satt der.

Vaktmesteren uttalte at det aldri var forekommet mishandlinger i etterkrigstiden i Stavanger Kretsfengsel. Det ble opplyst at det fra forsvarets side aldri var blitt påstått at det var i fengslet at mishandlingen hadde funnet sted.

På Bergsviks spørsmål om vaktmesteren kjente til noe annet tilfelle om mishandling i fengslet, svarte vaktmesteren benektende.

Bergsvik kom da med opplysninger om et tilfelle som han fant ikke var bra. Han hadde nemlig på Ilebu sykehus blitt liggende sammen med en gymnastikklærer fra Stavanger og som var kommet fra Stavanger fengsel. Denne mann hadde brudd på hjerneskallen, brudd på et skulderblad og en knust håndflate.

Såvidt Deres referent kunne oppfatte, var det eneste svar som vaktmesteren hadde til dette et skuldertrekk og et «puff».

Dr. Irgens uttalte, at han aldri hadde hørt noe om at det hadde feilet Tou noe — bortsett fra at han ifølge sykejournalen hadde gitt ham omslag på en verkende tå, og at han senere hadde sendt ham til sykehuset for et operativt inngrep.

Han hadde aldri hørt noen klage — eller sett noen skade på Tou. Dr. Irgens ble ganske inngående eksaminert av lagmannen, men når Irgens ble stilt noen særlige vanskelige spørsmål da slo han det bort at det måtte bli et sakkyndighets spørsmål.

Dr. Irgens opptreden og unnvikende svar virket noe merkelig, og da han sammen med endel andre vitner skulle avgi sin ed, var han den eneste som anmodet lagmannen om å få avgi en erklæring på ære og samvittighet.

En av torsdagens store vitner for påtalemyndigheten, var direktør Lau-

sultatet etter sigende leiet et rum til ham, han skal allerede den gang ha dradd på et ben, og gikk med stokk.

Så fortalte frk. Petra Kure om hans opphold på hennes hotell: at han bodde der med sin familie og ble skyldig mange tusen kroner, deretter hørte jeg om hans tilsvarende opptreden på Hays pensjonat på Bygdøy.

Etter hans vitneprov i Fehmersaken hørte jeg at han like før han vitnet der, mens han lå på sykehuset, hadde deltatt i en fest som «Lenkegjengen» holdt i Odd Fellowgården. Han ble der benevnt Norges mest torturerte mann, men gikk fritt omkring i lokalet uten hjelp. Vedkommende som hadde sett ham der ble ubehagelig berørt ved å lese at han kom inn i rettssalen i Fehmersaken støttet til stokk og en sykepleierske.

Jeg hadde altså hørt meget om ham da jeg leste om hans tale i Sandvika hvori han bl. a. sa, at det som smertet ham mest, var at gode nordmenn skulle måtte føre sannhetsbevis når de vitnet mot landssvikere. Det sto i Aftenposten.

Jeg sammenholdt dette med hans prov i Fehmersaken hvori han sa at bekkenbenet var blitt brukket, venstre arm ble brukket på 5 steder, venstre leggeben og flere fingre ble brukket etc. Den medisinske sakkyndige kunne bare finne ett brudd på venstre arm, ikke noe brudd på leggeben, ikke brist på bekkenbenet anså det usannsynlig at han hadde hatt hoften ute av ledd.

I en sak som endte med dødsdom har han altså avlagt et vitneprov som ikke kan være korrekt.

Jeg bemerket senere hans vitneprov i Hagemannsaken, et prov som han dagen etter måtte ta i seg gjen, hvilket avisene slo stort opp.

Jeg sier at hans ry ikke synes å ta skade av disse små feilaktige vitneprov under eds ansvar.

Ang. betegnelsen Norges mest torturerte mann skal jeg få lov til å refere Gyldendals Nye Konversasjonsleksikon som sier: «Sand, Lauritz, f. 1/10—1879, forr.mann, adm. dir. for Pagiloran Estates fra 1911. stifter av og direksjonsformann i Syd-Sumatra-Syndikatet 1918, «acting director» og superintendent for Anglo-Dutch Plantations 1922—1940. Arr. av Gestapo 26/9—1941, torturert og ført til Grini. Torturert pøny (av Fehmer) natt til 10/10 s. år og ført til Akers sykehus, hvor han ble til 5/11. Deretter på Grini til frigjøringen, bortsett fra en kortere periode omkring årsskiftet 1943—44, da han satt på Møllergaten 19. Har fått benevnelsen Norges mest torturerte mann.»

..Den samme betegnelse gikk igjen i noen aviser, såvidt jeg husker under Hagemannsaken.

et visst sted i Gjøvik og vanskelig kan gjøre det på grunn av statsreguleringen», vil han forsøke å sende de 5 sekker sement. Med fly ville det koste 2400 dollar å sende sementen, og Harby må vente på skipsleilighet og håper at de trengende kan «keep their legs crossed» en stund til.

«Det er nesten umulig å få noen her til å tro det jeg har fortalt dem om disse forholdene», sier han. «De ser meget skeptisk på meg når jeg oversetter artikkelen i «Samhold» om saken.»

Det må være noe galt med en rettsstat, uttalte Bergsvik tilslutt, som ikke påtaler urikte vitnesbyrd i slike saker, men isteden gir St. Olavskorset.

Sand påstod i sin forklaring at han hadde vitnet korrekt. Han innrømmet imidlertid at påstanden i saken mot Fehmer — om de 5 armbrudd og et leggebrudd o.s.v. var hans egen påstand..

Da han ble forelagt overlege Serck-Hansens bedømmelse om at denne hadde konstatert et armbrudd og at han ikke hadde kunnet påvise et eneste benbrudd — kom Sand inn på at armbruddet var med i de 4 fingrer som var brukket. Overlegens forklaring gikk imidlertid ut på at det var ikke fingerbrudd, men at det var en muskeldefekt på grunn av at fingrene var blitt bøyet bakover.

Det ble ganske ettertrykkelig gjort oppmerksom på fra forsvarets side at en ikke bestred at Sand var blitt torturert. Og den lange rekke av vitner som hadde til oppgave å fortelle om dette var overflødig. En av vitnene fikk imidlertid god anledning til å rettet et stygt og meget ubegrunnet angrep på direktør Bergsvik.

Vi skylder å gjøre oppmerksom på at før Sand kom opp som vitne uttalte Bergsvik:

«Jeg skrev allerede på Ilebu i 1946 og jeg har gjentatt dette i mitt engelske manuskript: Jeg beklager, likesom alle ærlige NS-folk — mer enn noen utenforstående de overgrep og de urettferdigheter som måtte være begått — uten hensyn til de utfordringer som eventuelt kan ha vært foranledningen til sådanne overgrep — og — uten hensyn til den terror som motstandsbevegelsen øvet — — —».

Vi vil her gjøre oppmerksom på en uttalelse, som direktør Lund kom med i sin vitneforklaring, nemlig den at han var forbauset over at hverken general Engelbrecht eller kaptein Grosse var innkalt som vitner. De lever begge to. Likeledes fant vitnet at det var merkelig at ikke biskop Skagestad var innkalt idet han var tilstede på det møte som fant sted mellom vitnet og Berggrav i bispegården.

prest. Adr. Ski pr. Oslo. Telefon Ski 410.

!

Polititjenestemenn i Stavanger har behandlet beredskapslovgivningen og har vedtatt å sende stortingets presidentskap en kraftig protest mot at ekskusjoner blir henlagt til politiet. Slike saker bør være politiet helt uvedkommende, sier de. —

Det er meget forståelig, at polititjenestemennene inntar dette standpunkt. De har vel hatt nok av skyting, når det gjelder politisk dømte landsmenn, og vi kjenner dem, som ikke kan komme over, at de mot betaling har vært med på dette skitne håndverk. Det enkleste vil være å overlate til de blodtørstige lovgivere selv å foreta den skiytingen som skal til i slike tilfeller. Har de støpt kulen, får de også selv bruke den og ikke skjule seg bak ryggen på selvstendige og tenkende landsmenn. Eller så får de ansette som bødler dem, som så gladelig meldte seg frivillig, da det gjaldt å skyte NS-folkenes ledende menn, som f. ex. Quisling og Skanche. Hvis de ikke kjenner navn og adresse på dem, så finnes de allikevel oppskrevet i okkupasjonstidens rettsforfølgelsens historie, som ennå ikke er trykt.

Av herrefolkets saga

Winston Churchill har vært på triumfatorbesøk hos danskene og er blitt feiret med brask og bram. — Avisene har hevet ham til skyene som politikker og soldat og en av dem har i sin iver kommet i skade for å gjengi hans skildring av hans opplevelser i kampene mot de innfødte i Afrika. Her får man et inntrykk av hva det engelske herrefolk bedrev i sivilisasjonens navn. Churchill forteller selv fra kampene ved Omdurman, så det er ikke vi som overdriver:

«I kortere tid enn det tar å fortelle om det var min ponny kravlet opp over flodens strandbredd. Jeg befant meg atter i den hårde, knitrende ørken med hesten i trav. Jeg fikk et inn*trykk av, at de splittede dervisher løp hit og dit i alle retninger. Like foran meg kastet en mann seg på jorden. Leseren må huske på at jeg som kavallerioffiser var blitt oppdratt i den tro, at når først rytteriet nådde å bryte inn i en fotfolkstyrke, var seiren viss. Min første tanke var derfor at mannen måtte være redd. Men i samme nu så jeg glimtet av hans krumsabel da han svingte den tilbake for å hugge hasene over på min hest. — Jeg hadde plass og tid nok til å dreie ponnyen utenfor hans rekkevidde og idet jeg lente meg over til venstre, sendte jeg to pistolskudd i ham på tre meters avstand. Da jeg rettet meg i sadlen så jeg foran meg en annen dervish med hevet sverd. Jeg rev pistolen opp og skjøt. Vi var hinannen så nær, at pistolløpet bokstavelig slo imot ham. Mann og sverd forsvant bokstavelig under og bak meg. Til venstre, ti meter fra meg, red en arabisk kriger i sterkt farvet kappe og stålhjelm med halsbeskytter av brynjeringer. Jeg skjøt på ham. — Han dreiet til side, jeg saktnet gangarten til skritt . . .»*

Og hva hadde så de arme dervisher gjort? De hadde ganske enkelt søkt å forsvare sitt tusener av år gamle land mot herrefolket. De ligger navnløse i sin grav, mens seierherren feirer sine triumfer.

sjon.

Salgscentralen for Bøker,
Bergen

Annenkokke

eller en dyktig dame i satt alder som vil arbeide på hotellkjøkken søkes straks. Ordnet arbeidstid. Tarifflønn.

Mo Gjestgiveri,
Mo i Rana

Dugnad

til oppføring av våningshus våren—sommeren 1951 ønskes av bonde som er hårdt rammet av landssviksoppgjøret.

De som har anl. til å hjelpe en uke eller mere bes skrive til meg under bill. mrk. «Sørlandet nr. 445», hvoretter nærmere avtale.

Maskinkyndig

og netthendt mann får arbeide ved mindre plastikkindustri på Østlandet. Bill. mrk. «Kjennskap til former ønskelig nr. 437».

Annonsepris
Pr. mm. 32 øre.

PASS PÅ!

Energiske selgere, agenter og forhandlere søkes mot **meget høy godtgjørelse** for Dr. jur. Gustav Smedals berømte bok

Patriotisme og Landssvik

Utsalgspris kr. 12,00 fint innb. Kommisjonslager mot referanse. Skriv straks.

KARL SEELAND
Oppegård st.

Nordmørspostens Trykkeri